

17.9.2010

Dnro 3256/4/09

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Kaija Tanttinen-Laakkonen

POTILASTIETOJEN LÄHETTÄMINEN KANSANELÄKELAITOKSELLE

- - -

3
RATKAISU

- - -

3.2
Potilastietojen lähettäminen Kansaneläkelaitokselle

Kantelija arvosteli sitä, että hän ei saanut pyytämiään jäljennöksiä häntä koskevista Kemlin terveyskeskuksen potilasasiakirjoista elokuulta 2009. Hän kertoi tarvinneensa nämä potilastiedot Kansaneläkelaitokselta haettavaa etuutta varten.

Saadusta selvityksestä ilmenee, että kantelijan esitettyä asiakirjapyynnön - - - terveysasemalla 25.8.2009 vastaanoton sairaanhoitaja oli kertonut hänelle, että terveysaseman hoitava lääkäri tarkistaa potilasasiakirjat ja antaa luvan asiakirjojen luovuttamiseen. Kantelijan tullessa hakemaan potilasasiakirjajäljennöksiä 28.8.2009 lääkäri oli todennut, että ne saa luovuttaa ja että ne voi toimittaa suoraan Kansaneläkelaitokselle. Selvityksen mukaan kantelija oli ollut tähän järjestelyyn tyytyväinen eikä ollut sanonut haluavansa jäljennöksiä itselleen. Potilasasiakirjajäljennökset toimitettiin kantelijan kanssa yhteisymmärryksessä suoraan Kansaneläkelaitokselle. Selvityksen mukaan asiassa toimittiin Kemlin terveyskeskuksessa yleisesti noudatetun käytännön mukaisesti.

Potilaslain 13 §:n 1 momentin mukaan potilasasiakirjoihin sisältyvät tiedot ovat salassa pidettäviä. Tämän vuoksi potilasasiakirjoihin sisältyviä tietoja voidaan luovuttaa sivulliselle vain potilaan antaman suostumuksen perusteella. Käsittelen seuraavassa kysymystä siitä, missä muodossa potilaan suostumus on lain mukaan annettava.

Potilaslain 13 §:n 2 momentin mukaan potilasasiakirjoihin sisältyviä tietoja ei saa antaa sivulliselle ilman potilaan kirjallista suostumusta. Sivullisella tarkoitetaan muita kuin asianomaisessa toimintayksikössä potilaan hoitoon tai siihen liittyviin tehtäviin osallistuvia henkilöitä. Tästä pääsäännöstä on eräitä poikkeuksia, muun muassa seuraava 3 momentin 2 kohta:

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, saadaan antaa:

2) potilaan tutkimuksen ja hoidon järjestämiseksi tarpeellisia tietoja toiselle terveydenhuollon toimintayksikölle tai terveydenhuollon ammattihenkilölle sekä yhteenveto annetusta hoidosta potilaan hoitoon lähettäneelle terveydenhuollon toimintayksikölle tai terveydenhuollon ammattihenkilölle ja potilaan hoidosta vastaavaksi lääkäriksi mahdollisesti nimetylle lääkärille potilaan

tai hänen laillisen edustajansa suullisen suostumuksen tai asiayhteydestä muuten ilmenevän suostumuksen mukaisesti;

Viimeksi mainitun säännöksen mukaan potilaan suullinen tai asiayhteydestä ilmenevä suostumus on riittävä säännöksessä mainituissa tilanteissa. Säännöstä ei kuitenkaan voida soveltaa potilasasiakirjoihin sisältyvien tietojen luovuttamiseen terveydenhuollon toimintayksiköstä Kansaneläkelaitokselle.

Potilaslain sanamuodon mukaan potilasasiakirjoihin sisältyvien tietojen lähettäminen terveyskeskuksesta Kansaneläkelaitokselle edellyttää potilaan kirjallista suostumusta. Toisaalta tilanne rinnastuu joiltakin osin potilaslain 13 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin tapauksiin.

Potilaan antaman suostumuksen muotoa koskevista potilaslain säännöksissä ei oteta huomioon tilannetta, jossa potilasasiakirjoihin sisältyviä tietoja annetaan terveydenhuollon toimintayksiköstä suoraan potilaan asiaa käsittelevälle viranomaiselle tai vakuutuslaitokselle. Edeltäjäni oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio onkin 17.2.2009 saattanut sosiaali- ja terveysministeriön harkittavaksi, olisiko lainsäädäntöä syytä tarkistaa tältä osin (dnro 550/2/09).

Asiakirjoista käytettävissä olevan selvityksen perusteella katson, että kantelija on suostunut potilasasiakirjatietojensa antamiseen Kansaneläkelaitokselle. Tämän vuoksi en katso aiheelliseksi enempää arvostella Kemin terveyskeskuksen menettelyä. Korostan kuitenkin, että potilasasiakirjoihin sisältyviä tietoja voidaan voimassa olevan lain mukaan lähettää terveyskeskuksesta suoraan Kansaneläkelaitokselle vain potilaan kirjallisen suostumuksen perusteella.

Korostan vielä sitä, että potilaalla on potilaslakiin perustuva yleinen tiedonsaantioikeus häntä koskeviin potilasasiakirjatietoihin. Tiedonsaantioikeus voidaan sulkea pois vain, jos tiedon antamisesta saattaisi aiheutua vakavaa vaaraa potilaan terveydelle tai hoidolle taikka jonkun muun oikeuksille (potilaslain 5 §:n 3 mom. ja henkilötietolain (523/1999) 26–28 §).

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.2 esittämäni käsityksen potilaan antaman suostumuksen muodosta Kemin terveyskeskuksen johtavan lääkärin tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.